

Haastavan käyttäytymisen syyt, kohtaaminen ja ennaltaehkäisy Tampere 14. ja 15.2.2019

Sari Granroth-Nalkki, KM (eo, lo), ohjaava opettaja

Päivän ohjelma

9.00-9.15	tullaan tutuiksi
9.15-10.45	haastavan käyttäytymisen määrittely ja analysointi
10.45-12	haastavaan käyttäytymiseen vaikuttaminen
12-13	ruokatauko
13-14.15	kokeiltuja interventioita ja käytännön toimintatapoja
14.15-14.30	kahvit!
14.30-15.45	Tilanteiden purkaminen

Mitä on haastava käyttäytyminen?

5 min

Käyttäytymiseen tulee puuttua aina silloin, jos se merkittävästi vaikuttaa oppimiseen tai/ja sosiaaliseen kehittymiseen tai jos käyttäytyminen aiheuttaa vakavaa vaaraa.

Haastavan käyttäytymisen määrittelyä:

- Sosiaalinen tapahtuma, jossa yksilö/ryhmä toimii poikkeavasti siitä, miten ihmiset tavanomaisesti toimivat kyseisessä tilanteessa.

(Timo Järvilehto 2003)

- Käytöshäiriö: Toistuvaa ja pitkäkestoista muiden oikeuksien, sosiaalisten normien ja sääntöjen rikkomista.
- 3-5% lapsista
- **Käytösongelmia** (ei diagnoosia) jopa 20% kouluikäisistä

(Hunter 2003, Fried & Dickens 2006)

- Suurin osa haasteellisesti käyttäytyvistä lapsista tietää, miten heidän tulisi käyttäytyä.
- Useimmat haluaisivat käyttäytyä paremmin.

Mutta heiltä puuttuu ***taitoja***, joita tarvitaan sopeutuvaan käyttäytymiseen.

Greene, R. 2008

Meidän on opetettava näille lapsille *ajatteluntaitoja*, kuten ongelmiin tarttumista järjestelmällisesti ja suunnitellusti, eri ratkaisuvaihtoehtojen ja niiden vaikutusten pohtimista, tunteiden erottamista järjestä tai kielellisiä taitoja itsensä ilmaisemisen mahdollistamiseksi.

Greene, R. 2008

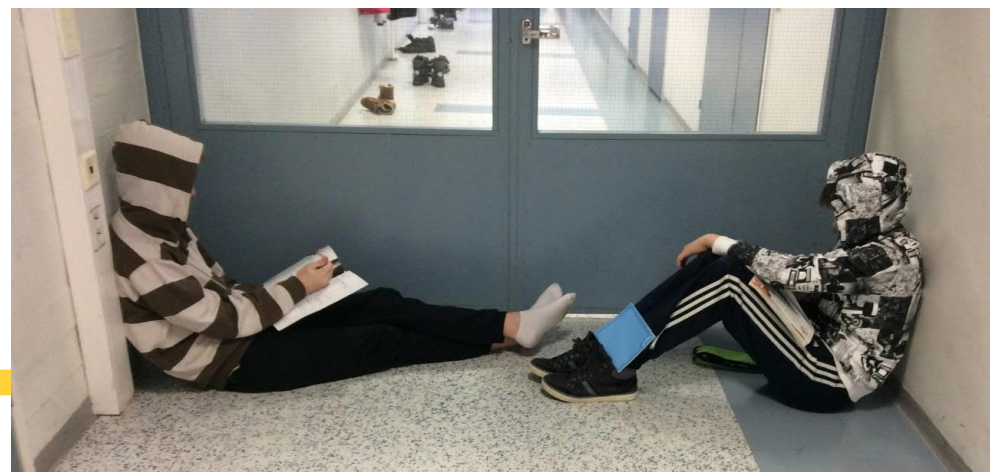

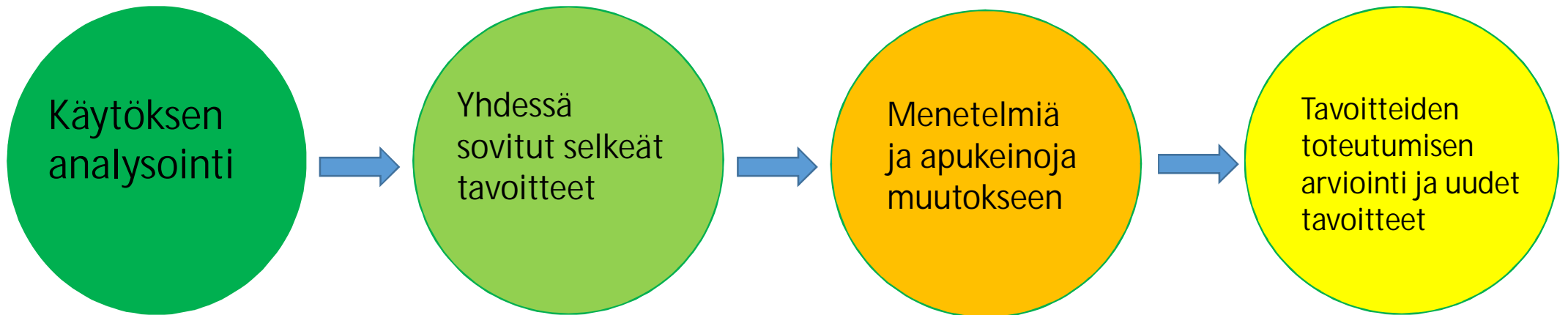
Puuttuvien taitojen opettaminen

- Millaiset sosiaaliset taidot lapsella/nuorella on?
 - Millaiset arkielämän taidot lapsella on?
 - Miten oppimisen haasteet tai esim. neuropsykiatriset pulmat vaikuttavat tilanteisiin?
 - Ilman puuttuvien taitojen opettamista lapsella ei ole välineitä hyvään toimintaan!
-

Käyttäytymisen syyt
liittyvät hyvin usein
ympäristöön ja
opetusjärjestelyihin.

Kenen pitää muuttua lapsen vai aikuisen vai molempien?

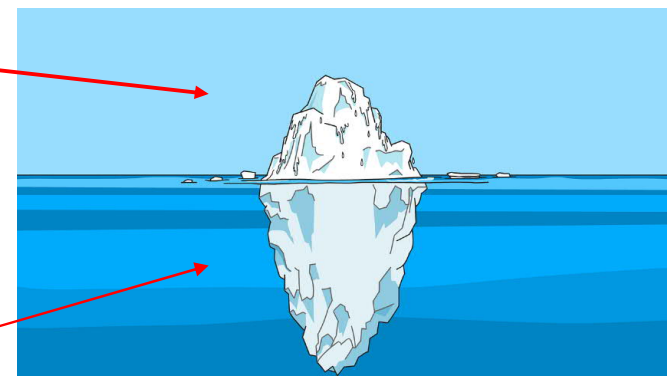

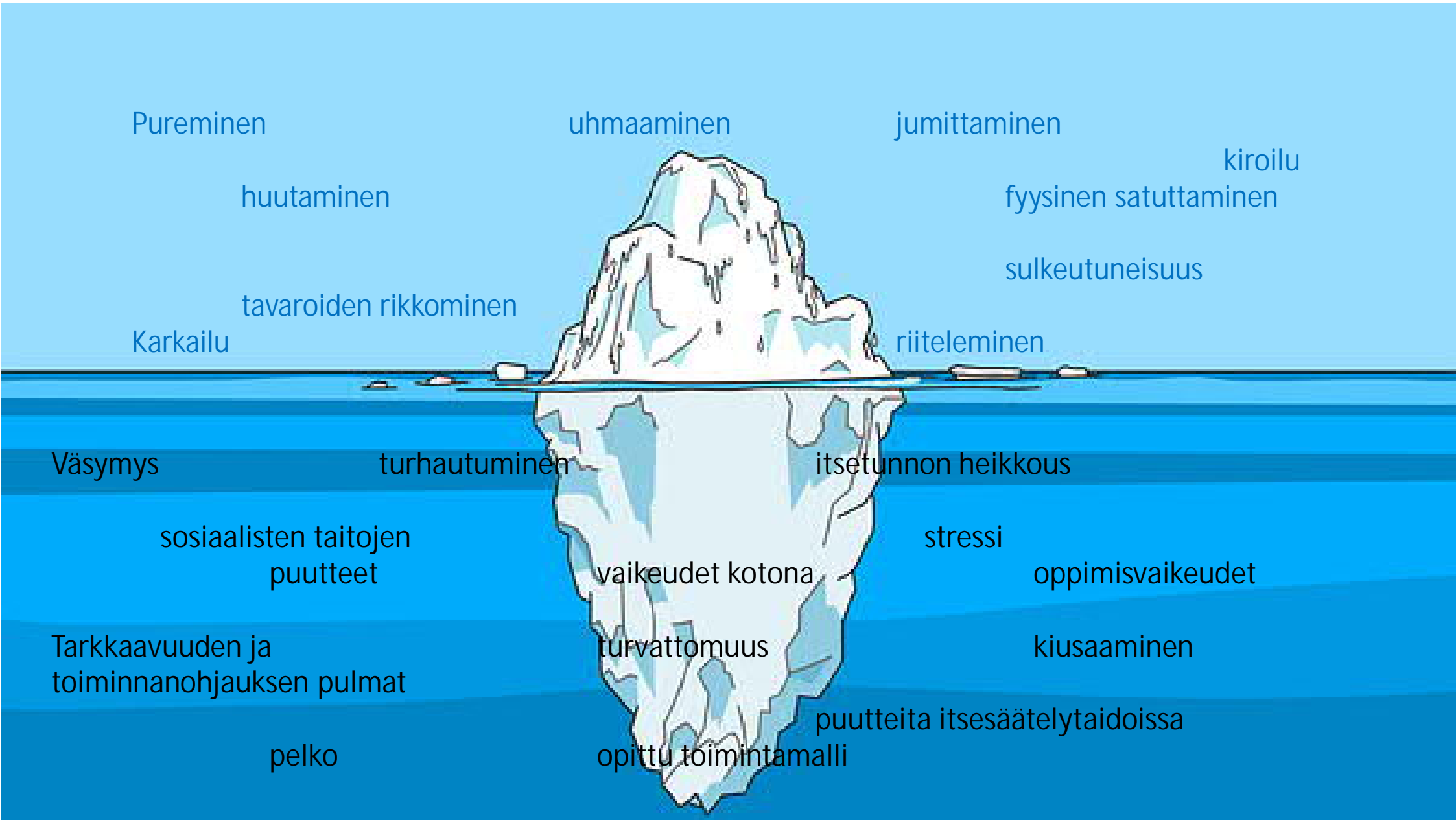

Toiveikkaus ja positiivinen palaute

Käytöksen analysointi

- Miten haastava käytös ilmenee?
- Miten se häiritsee henkilön elämää?
- Onko käytös satunnaista vai säännöllistä?
- Mihin puututaan ensiksi? (priorisointi ja askeleet)
- Mitä on haastavan käytöksen taustalla?
- Käytöksen analysointi tulee tehdä näkyväksi, jotta muutosta voi arvioida!

Mistä oikein on kysymys? -lomake

oppilaan nimi: _____ päiväys: _____

Merkitse listaan ne kohdat, jotka kuvaavat lapsen toimintaa.

Plan B

kuka, mitä, missä, milloin
(laukaiseva tekijä)

- Siirtymät paikasta tai tehtävästä toiseen ovat vaikeita.
- Haastavat ja ponnistelua vaativat tehtävät jäävät kesken.
- Annetun ohjeen noudattaminen tai asioiden tekeminen loogisessa järjestyksessä ei onnistu.
- Ajan hahmottaminen on vaikeaa.
- Useiden ajatusten ja ideoiden pohtiminen yhtäaikaisesti ei onnistu.
- Keskittyminen tavoitteelliseen ongelmanratkaisuun on vaikeaa.
- Oman toiminnan seuraamusten tai tulosten pohdinnassa on vaikeutta.
- Useiden ratkaisujen löytäminen yhteen ongelmaan on vaikeaa.
- Omien ajatusten ilmaiseminen sanallisesti on haastavaa.
- Vaikeus ymmärtää kuulemaansa sisältöä.
- Vaikeus hallita turhautumista ja ajatella järjestä.
- Jatkuva ärtyneisyys tai ahdistuneisuus heikentää ongelmanratkaisukykyä.
- Konkreettista ja kirjaimellista "mustavalkoista" ajattelua
- Vaikeus poiketa säännöistä, rutiineista ja alkuperäisestä suunnitelmasta.
- Uudet ja ennakoimattomat tilanteet ovat haastavia.
- Juuttumista ja kaavamaista ajattelua.
- Vaikeus ottaa huomioon tilanteeseen vaikuttavia asioita, jotka aiheuttavat toimintasuunnitelman muutoksen.
- Joustamattomia, epätasällisiä tulkintoja; väärinkäsityksiä tai ennakkoluuloja, esimerkiksi: "kaikki ovat minua vastaan", "kukaan ei pidä minusta".

Mistä oikein on kysymys? -lomake auttaa ongelman hahmottamisessa

syy 8	syy 1	syy 2
syy 7	Miksi käytös on haastavaa?	syy 3
syy 6	syy 5	syy 4

idea 8	idea 1	idea 2
idea 7	Valitaan yksi syy, johon pohditaan ratkaisuja.	idea 3
idea 6	idea 5	idea 4

Harjoitellaan...

Jäävuori ja Mistä oikein on kyse?

Testataan näiden toimivuutta parin kanssa oman case-tapauksen avulla.

Puretaan lopuksi ajatukset yhdessä.

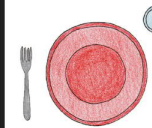

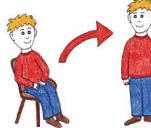

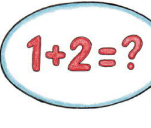

20 min

Tavoitteet

- Yhdessä sovitut selkeät tavoitteet
- Riittävän pienet askeleet
- **Lapsen oma näkemys ja sitoutuminen**
- Kirjatut tavoitteet, toimintatavat ja seuranta
- Palkkiot
- Onnistuminen näkyväksi!

suullinen esittäminen/ esiintyminen 	muistaminen 	käsillä tekeminen
retki 	ympäristöoppi 	ruokaileminen
läksyjistä/omista asioista huolehtiminen 	asennon vaihtaminen 	asioiminen
elämäkatsomustieto 	laskeminen 	ruotsin kieli

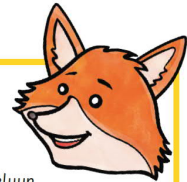
PIKAOHJE

MIKÄ KESY ON?

- Kuvamateriaali ja toimintamalli lapsilähtöiseen keskusteluun
- Mahdollisuus kommunikaatioon, jossa verbaalisuus ei ole pääosassa
- Kurkistussikkuna oppilaan kokemusmaailmaan
- Oppilaan äänen vahvistamisen keino osana päätöksentekoa esim. kolmipor-taisen tuen: HOJKS- tai HOPS-, kehitys-, arviointi- tai kuntoutuskeskustelui-sa, joissa oppilas on mukana
- Kuvien ja käsitteiden kokonaisuus, jota voidaan käyttää riippumatta siitä opiskeleeko oppilas oppiaineittain tai toiminta-alueittain
- Tutkimusperustainen väline, joka nojaa myönteiseen tunnistamiseen sekä affektiiviseen ja positiiviseen pedagogiikkaan

MIKSI JA MITEN KESY TUKEE KESKUSTELUA?

- OPS kehottaa huomioimaan lapsikeskeisyyden koulun keskusteluissa
- Tuetaan kommunikaatiota, mikä lisää yhdenvertaisuutta
- Vahvistetaan oppilaan nähdä, kuulla ja osalliseksi tulemistä
- Kartoitetaan näkyviä ja piilossa olevia kykyjä, erityispiirteitä ja haasteita
- Tuetaan kodin ja koulun sekä moniammatillisten toimijoiden yhteistyötä
- Määritetään yksilölliset tavoitteet ja vahvuudet sekä tuen tarpeet
- Havainnollistetaan ja hyväksytään oppilaan kokemus itsestään ja vuorovaikutussuhteistaan.

<https://vanhempainliitto.fi/videot/kettupeli-kesy-keskustelu-symbollein/>

Dear teacher...

Toimintasuunnitelmia

A-suunnitelma

- Kasvattajat kohtaavat haastavasti käyttäytyvän lapsen viemällä oman tahtonsa läpi.
- Eniten käytetty tapa.
- ”Pekka! Nyt olet hiljaa tai joudut käytävään...”

C-suunnitelma

- Odotuksista luovutaan kokonaan, ainakin väliaikaisesti.
- Sen avulla priorisoidaan tavoitteita.
- Ei ole luovuttamista, mikäli B-suunnitelma on käytössä.
- ”Kiroilu on nyt toissijainen haaste, paneudutaan siihen myöhemmin.”

Perustuu yhteistoiminnalliseen ongelmanratkaisuun.

Selkeyttää kasvattajien/huoltajien ymmärrystä lapsen huolenaiheisiin.

Lapsi oppii ymmärtämään aikuisten huolta asiasta.

Sopeutuvan käyttäytymisen edellyttämät taidot vahvistuvat ja häiritsevä käyttäytyminen vähenee.

Kasvattaja ja lapsi pyrkivät yhdessä ja molempia tyydyttävällä tavalla ratkaisemaan ongelman, joka vaikuttaa lapsen käyttäytymiseen.

Laukaisevat tekijät ja puutteelliset taidot

Aloita laukaisevista tekijöistä: KUKA, MITÄ, MISSÄ, MILLOIN

Etene sitten puutteellisten taitojen määrittelyyn.

Tee suunnitelma plan B:n käytöstä ja aloita rohkeasti.

1. Empatia

Tavoitteena ymmärtää lasta ja kuulla hänen näkemyksiään tietystä huolenaiheesta.

Todetaan lapsen haastava käytös tai ongelma neutraalisti. Ei tulkintoja!

Seuraavaan vaiheeseen voidaan siirtyä vasta, kun tietoa on kerääntynyt tarpeeksi ja huolenaihe tai ongelma hahmottunut **lapsen näkökulmasta**.

"Olen huomannut, että kotitehtävät ovat jääneet viimeaikoina tekemättä."

Miten?

2. Ongelman määrittely

Aikuisen ja lapsen huolenaiheet otetaan yhteiseen käsittelyyn.

Ongelmaa ei voida ratkaista ilman molempien näkökantojen huomioimista.

Tässä vaiheessa ei vielä etsitä ratkaisuja vaan varmistutaan yhteisestä ymmärryksestä ongelman suhteen.

Opettaja: Mistä on kysymys? Miksi olet tehnyt vähemmän kuin ennen?

Oppilas: Suurin osa koskee biologiaprojektia...en tiedä mitä pitäisi tehdä. En osaa hakea tietoa. Ja, ei millään pahalla, mutta se ei kiinnosta minua.

Miten?

Opettaja: Olisikohan jokin keino, jolla pääsisit tehtävän alkuun? Onko sinulla ideoita?

Oppilas: Sinä voisit auttaa.

Opettaja: Voisin toki, mutta haluaisin, että oppisit tekemään tehtävää itse.

Oppilas: Niin, mutta voisit auttaa minua tekemään luonnoksen, että pääsisin alkuun.

Opettaja: Voisimme luonnostella pääpiirteet yhdessä. Tehdäänkö niin?...

3. Kutsu

Kerrataan huolenaiheet ja tehdään ongelmasta yhteenveto.

Kutsutaan lapsi ratkaisemaan yhdessä ongelmaa. Vaikka ratkaisuehdotuksia olisikin valmiina, ratkaisua ei ole määritelty valmiiksi ennakolta!

Hyvä ratkaisu on molempia tyydyttävä ja realistinen.

Miten?

Välineitä muutokseen ryhmässä

- Mallinna positiivista vuorovaikutusta ja käyttäytymistä:

kuuntele, perustelee ja kohtelee jokaista oppilasta kunnioittavasti

- Tee ryhmän säännöt/sopimukset yhdessä lasten kanssa.
- Varmista, että jokainen lapsi saa enemmän myönteistä kuin kielteistä palautetta.
- Huomaa hyvä! Anna toivotusta käytöksestä välitön ja käyttäytymiseen kohdistuva palaute.
- Ole johdonmukainen sanktioissa.
- Tunnetaitojen opettaminen osaksi arkea.
- Positiivinen pedagogiikka, vahvuudet!

Välineitä muutokseen yksilötasolla

- Ennakointi
- Strukturointi / Visualisointi
- Palaute
- Ulkoistaminen
- Haastavissa tilanteissa toimiminen ja tilanteiden purkaminen

Kaikkien aikuisten
sitoutuminen
positiivisen
käyttäytymisen
vahvistamiseen!

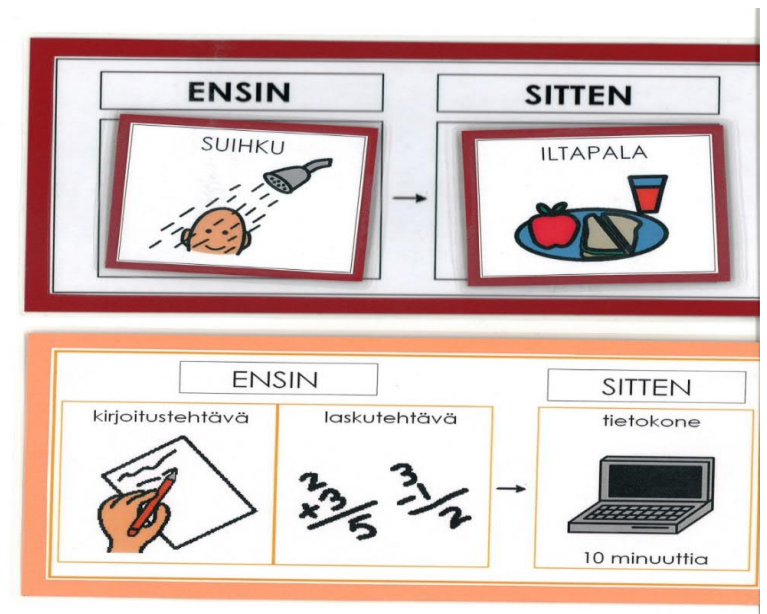
Ennakointi

- Miten tilanteita voi helpottaa?
 - Miten ympäristöön voi vaikuttaa?
 - Voiko arkea järjestellä lapselle sopivammaksi?
 - Selkeät rutiinit ja toimintamallit
 - Selkeät säännöt ja sopimukset
 - Tiedonkulku! Yhteistyö!
-

Strukturointi ja visualisointi

Tunnin hommat:

1. Lue s. 32-33
2. Keskustele tehtävät s.33 parin kanssa
3. Tee moniste
4. Mene syömään kun olet valmis

Syy-seuraussuhde

Tehtävien tekeminen

En tee tehtäviä

Seuraus: paljon kotitehtäviä, jään jälkeen, luokkakaverit ihmettelevät, oma mieliala...

Teen tehtävät koulussa

Seuraus: pysyn mukana, ei jää rästejä, oma mieliala...

Ulkoistaminen

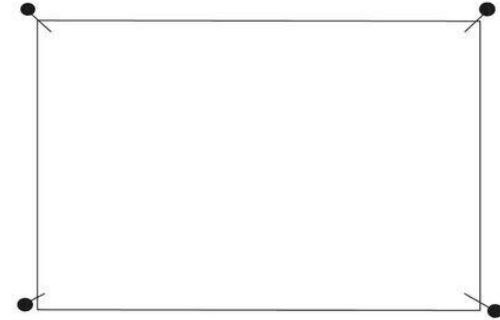

Tilanteiden
mallintaminen

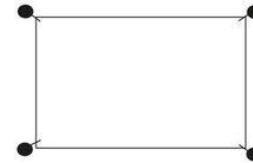

Hahmon kautta
käytöksen
peilaaminen

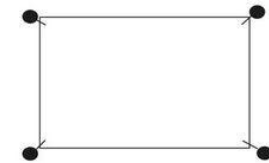
Jos haaste olisi elävä, se näyttäisi tältä.

Tämä on sen ruokaa.

Se asuu täällä.

Sen nimi on _____

Se aiheuttaa minulle _____

Se on isoimmillaan silloin kun _____

Se puhuu _____

Se ei pidä _____

Ilman sitä elämäni olisi _____

Palaute

Mitä haastavammin lapsi käyttäytyy, sitä enemmän hän kaipaa positiivista palautetta!

Kuormittumisen purkaminen

- Rentoutuminen osana päiväohjelmaa
 - Sammutustoimintana mielekästä, rentouttavaa tekemistä
 - Lapsen tai nuoren yksilöllinen tapa rentoutua
 - Lapsi oppii vähitellen itse tunnistamaan oman kuormittumisensa ja saa välineitä rentoutumiseen
-

Sammutussopimus

Rauhoitun _____

Kun olen rauhoittunut,
hoidan hommat
loppuun.

Allekirjoitus

SOPIMUS

Kun en pääse asiasta yli menen

(paikka)

ja

(mielekäs tekeminen)

Palaan omalle paikalleni luokkaan,
kun olen valmis jatkamaan hommia eteenpäin.

Nimi

Puuttuvien taitojen opettaminen

- Millaiset sosiaaliset taidot lapsella/nuorella on?
 - Millaiset arkielämän taidot oppilaalla on?
 - Miten oppimisen haasteet tai esim. neuropsykiatriset pulmat vaikuttavat tilanteisiin?
 - Ilman puuttuvien taitojen opettamista lapsella ei ole välineitä hyvään toimintaan!
-

Sosiaalisten taitojen opettaminen

- Lions Quest, Askeleittain, Friends
 - Ilmainen materiaali <https://www.lastenkulttuuri.fi/blog/menetelmaopas/synkean-louhoksen-seikkailu-ota-sosiaaliset-taidot-haltuun-pelaamalla/>
 - Huomaa hyvä! Kaisa Vuorinen
 - Sarjakuvitus, sosiaaliset tarinat <http://viitotturakkaus.fi/sosiaaliset%20tarinat.html>
 - Draama, yhteistoiminnallisuus
 - Mielensterveysseuran materiaalit. Jotain rajaa! <https://www.mielensterveysseura.fi/fi/materiaalit>
 - Tunne-etsivät <https://tunneetsivat3.oph.oodles.fi/>
-

Kokeiltuja interventioita käyttäytymisen muuttamiseen/tukemiseen

- TOMERA- konsultaatiomalli päiväkoteihin
- CICO (prokoulu)
- Työrauha kaikille -malli
- Huomaa hyvä! Vahvuus variksen –kortit luonteen vahvuuksien löytämiseen.
- Rauhalliset välitunnit / Kaverivälkät
- Visuaalinen oppimisenpolku – ”Ei voi motivoitua, jos ei ole suunnitelmaa.”

TOMERA-konsultaatiomalli päiväkoteihin

”Mitä sellaista lapsi tekee, mikä saa meidät aikuiset huolestumaan?”

Tavoitteena on lisätä aikuisten kykyä toimia tilanteissa lasten tarpeiden mukaisesti.

1. käyttäytymisen analysointi ja mittaaminen
 2. käyttäytymisen tulkinta ja tukitoimien suunnittelu
 3. vaikuttavuuden arviointi ja jatkon suunnittelu
-

Tavoitteiden saavuttamisen asteikko

Tavoitteiden saavuttamisen asteikko (TaSA)

Lapsen nimikirjaimet: A. M.
Pvm: 22.1.
Työntekijät: LTO Jaana, LH Ari ja LH Arja

Huoli:
Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron aamuhuokion aikana

Tavoite:
Oman puheenvuoron pyytäminen viittaamalla ja kuunteleminen, kun aikuisen tai toisen lapsi on saanut puheenvuoron

Tukitoimet:
Jaana tai Ari ennakoivat aamuhuokion viikon jokaisena aamuna keskustelemalla ryhmän kanssa vuodesta esikouluikäisistä eli viittaamisen harjoitteluksesta, ja siihen liittyvistä tarratavoista. Jos keskeytyksiä tulee alle 10 min ryhmä saa tarran. Kahdesta tarrasta ryhmä saa valita mielestään tekemistä 2 vaihtoehtoa sinä päivänä, kun saavat toisen tarran. Jaana ja Ari antavat myönteistä palautetta.
(JATKUV SAUVUN TOISELLA PUOLELLA)

Taso	Käyttäytymisen kuvaus
+2 =	Muutos selvästi myönteisempään suuntaan Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron 0-5 kertaa aamuhuokion aikana
+1 =	Muutos hieman myönteisempään suuntaan Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron 6-10 kertaa aamuhuokion aikana
0 =	Ei muutosta (tämänhetken käyttäytymisen) Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron 11-15 kertaa aamuhuokion aikana
-1 =	Muutos hieman huonompaan suuntaan Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron 16-20 kertaa aamuhuokion aikana
-2 =	Muutos selvästi huonompaan suuntaan Keskeyttää aikuisen tai toisen lapsen puheenvuoron yli 20 kertaa

KUMMI 13. Arviointi-, opetus- ja kuntoutusmateriaaleja © Niilo Mäki Instituutti 2015

VIIKONPÄIVÄ	Puhw aikuisen puheen päälle	Puhw lapsen puheen päälle	Asiaankv- lumattomat sanat/ääntely	Yhteensä	Viittaa	Malttaa odottaa vuoroaan	Yhteensä
Maanantai							
Tiistai							
Keskiviikko							
Torstai							
Perjantai							

10 min

Millaisia hyviä käytännön toimintamalleja käyttäytymisen ohjaamiseen on käytössä?

Mitä muutoksia nykyiset käytännöt ja toimintatavat vaatisivat, jotta voisit osaltasi tukea paremmin haastavasti käyttäytyviä lapsia?

<https://padlet.com/SariGN/haastavaTRE2/haastavaTre1>

Haastavassa tilanteessa toimiminen

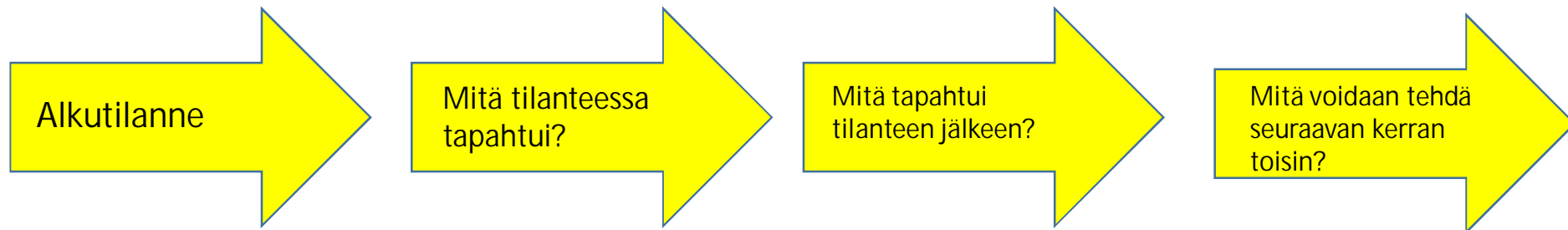
- Lapsen kunnioittaminen ja ymmärtäminen
 - Rauhalliset ja määrätietoiset aikuiset
 - Rauhoittava kehonkieli ja lapsen lähestyminen
 - Sanoita lapselle tilannetta, ei liikaa puhetta, ei montaa puhujaa
 - Tarjoa keinoja purkaa tilanne rauhallisesti: Rauhallinen tila, muu tekeminen, huomion kääntäminen muuhun toimintaan
 - Ennakoi tulevat tapahtumat ja esim. koskettaminen
 - Fyysinen rajoittaminen viimeisenä vaihtoehtona (AVEKKI, MAPA)
 - Kiitä ja kehu lasta kun hän rauhoittuu
-

Purku

- Tilanteen purku sekä lapsen, että tilanteessa olleiden aikuisten näkökulmasta
 - Ennalta sovittu toimintatapa
 - Purku mahdollisimman pian tilanteen jälkeen
 - Ei syylistämistä tai syylistymistä
 - Katse tulevaisuuteen
-

Purku lapsen kanssa

- Tapahtuneesta keskustelu vasta kun lapsi on täysin rauhoittunut
- Huomio rauhoittumiseen ja katse tulevaisuuteen!

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

- Tavoitteiden toteutumisen arviointi sovitun ajanjakson jälkeen
 - Realistiset, riittävän pienet tavoitteet saavutetaan
 - Korostetaan edistymistä
 - Uusien tavoitteiden asettaminen
 - On erityisen tärkeää, että kaikilla osapuolilla on selkeä näkemys tavoitteista ja edistymisestä
-

Lait ja ohjeistukset:

- Lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. (Lastensuojelulaki 1§)
 - Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. (Perusopetuslaki 29§)
 - Työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. (Työturvallisuuslaki 27§)
 - Hätävarjeluperusteinen suojelu. (Rikoslaki luku 4 4§) Rajoittaminen lievimmän mahdollisen keinon periaatetta soveltaen. (Esim. MAPA, AVEKKI)
 - Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. (Perustuslaki 1 luku 2 §) Opettaja ja rehtori käyttävät koulussa julkista valtaa, johon liittyviä toimenpiteitä ovat esim. luokasta poistaminen ja tavaroiden haltuunotto. (Perusopetuslaki 35 §, 36 §)
-

Koulunkäyntikyky

- Koulunkäyntikykyä ei ole mielekästä arvioida pelkästään sairauden, diagnoosin tai käyttäytymisen perusteella, vaan on otettava huomioon myös toimintaympäristö.
 - Koulunkäyntikykyyn vaikuttavat välillisesti myös koulun toimintakulttuuri ja siihen liittyvät asenteet sekä opetushenkilöstön pedagoginen osaaminen ja oppilaan tilanteeseen sopivien toimintamallien hallinta.
-

Kuvio 4. Koulukuntoisuuteen | koulunkäyntikykyyn vaikuttavat tekijät (Muokattu Kunttu K. 2011)

Toimintakykyarvio.fi

- Syntyhistoria: kaivattiin laaja-alaista, tiivistä mutta ymmärrettävää kuvausta nuoresta
- Työkalu nivelvaiheen toimintakyvyn selvittämiseksi
- ICF (=Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus) toi yhteisen kielen eri ammattilaisten välille – ymmärretään toimintakyky samalla tavalla
- toimintakykyajatteluun perustuvien, tuen tarpeen arviointimenetelmien käyttöönotto opintojen suunnittelussa ja palvelujen määrittelyssä osana

Toimintakyky (THL)

- Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä (kognitiivisia) ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista – työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisesta huolehtimisesta – siinä ympäristössä, jossa hän elää.
 - Toimintakykyyn liittyy myös ympäristöolosuhteet.
 - Keskeinen osa hyvinvointia
-

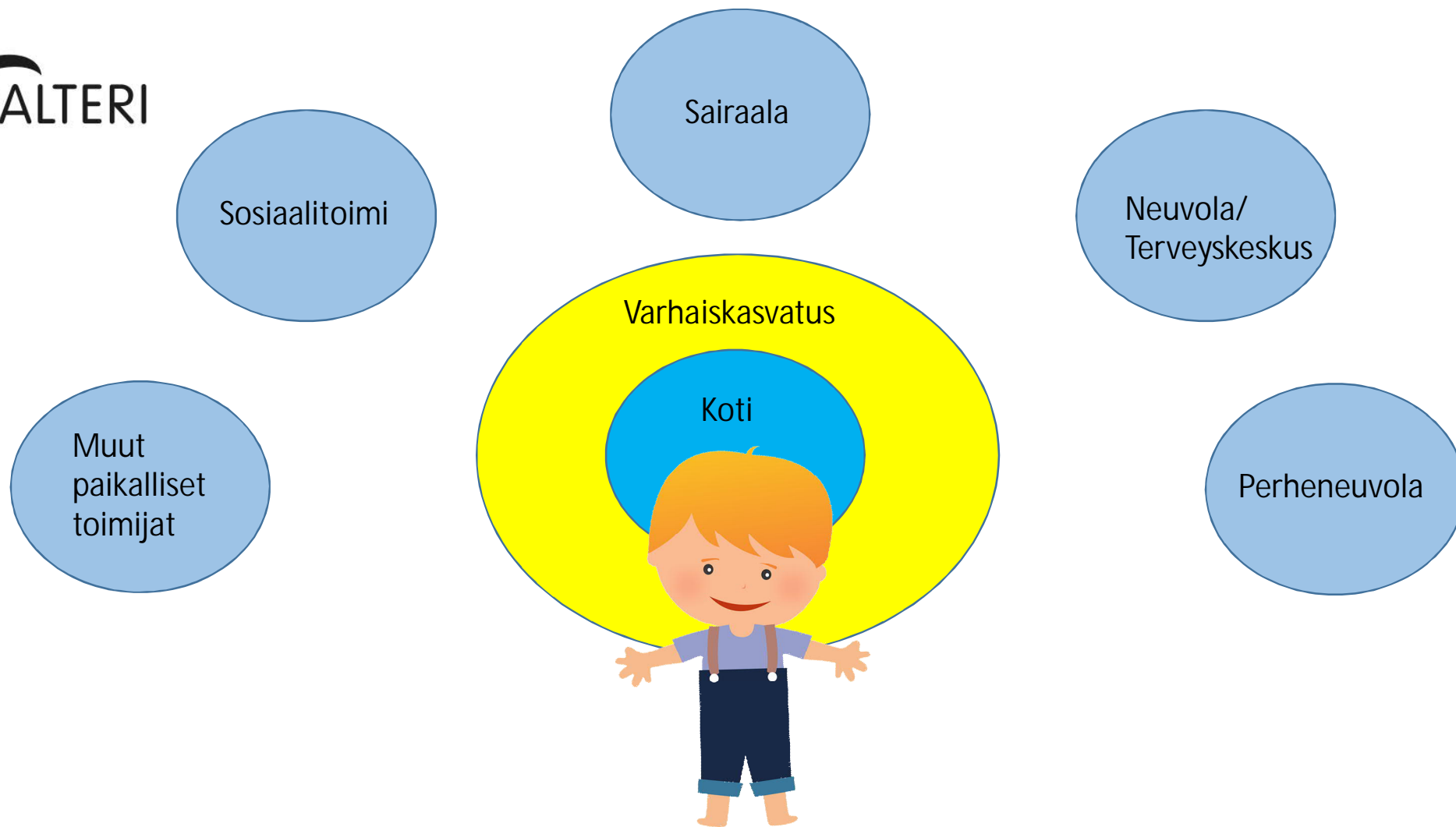
Miksi toimintakyvyn pitäisi kiinnostaa enemmän?

- Vähemmän leimaava kuin diagnoosi
 - Vähemmän kiistanalainen kuin diagnoosi
 - Tärkeämpää ja merkityksellisempää kuin diagnosointi
 - Kuvaa henkilön todellisessa elämässä kohtaamia haasteita ja vaikeuksia
 - Toimii ohjenuorana yksilöllisen intervention/tuen suunnittelulle
 - Yksinkertaisempi työkalu oppilaan, perheen, asiantuntijoiden ja ympäristön välisessä kommunikoinnissa
 - Mahdollisuus korostaa vahvuuksia
 - Kuvaa yksilön haasteiden vaikutusta kokonaisuutena
-

Vaativien lasten ja nuorten tukeminen edellyttää:

- Koulun/varhaiskasvatuksen ulkopuolisten tukitoimien toimivuutta
- Saumatonta yhteistyötä opetuksen, erityisopetuksen ja oppilashuollon välillä
- Kollegiaalista tukea
- Satsaamista, delegointia, priorisointia, joustavuutta
- Rohkeutta tehdä asioita toisin
- ”Miten homma saadaan onnistumaan”-asennetta

Minitalkoot

1. Esitellään Case, ei kommentointia tässä vaiheessa
 2. Jokainen ryhmän jäsen kirjoittaa itsekseen ratkaisuehdotuksia ja ideoita
 3. Jokainen ryhmän jäsen esittelee vuorotellen omat ideansa ja toiset vain kuuntelevat
 4. Ideoista poimitaan 3-5 kaikille sopivaa ratkaisuehdotusta
 5. Kukin ryhmä esittelee muille ryhmälle oman case:n ja löytämänsä ratkaisuehdotukset
-

Työparin/tiimin työnjako

Työparin/tiimin työnjako

Viikoittaisen tiimipalaverin ajankohta

Nimi			
Vahvuudet ja erityisosaaminen Miten hyödynnetään?			
Työnjako/vastuualueet luokkatilanteessa			
Työnjako/vastuualueet siirtymätilanteissa			
Muut sopimukset			

Yhteistyö haastavissa tilanteissa

- Onko sovittu yhteiset toimintatavat?
 - Tarkoittaako opettajan jakamaton vastuu asian kanssa yksin jäämistä?
 - Hyödynnetäänkö yhteistyön voimaa parhaalla mahdollisella tavalla?
 - Yhteinen purku tilanteen jälkeen
-

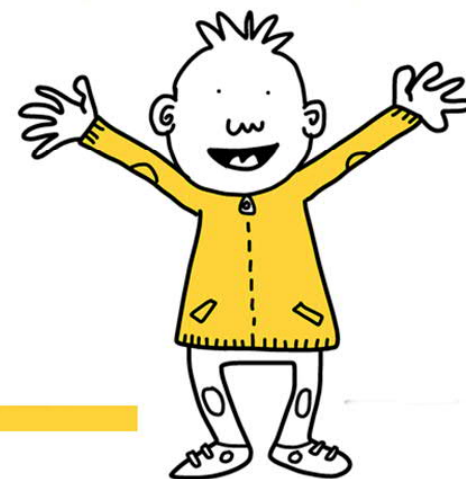
Hidaskin edistyminen on edistymistä ja se tulee tehdä näkyväksi!

Toiveikkuus pitää kehityksen suunnan oikeana!

On koulutuspalauteen aika!

bit.ly/valteri-koulutus Palaute

Hyviä materiaaleja:

- Ahtola, A. (2016). (toim.) Psykkinen hyvinvointi ja oppiminen. Juva: PS-Kustannus
- Furman, B. & Ahola, T. (2001) Muksuoppi. Lyhytterapia instituutti. Helsinki.
- Cacciatore, R. (2008) Aggression portaat. OPH.
- Cacciatore, R. (2014) Kiukkukirja. Väestöliitto.
- Green, R. Tulistuva lapsi. Helsinki: Finn Lectura Oy
- Green, R. Koulun hukkaamat lapset: Finn Lectura Oy
- Kauppila, Reino (2011). Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Opetus 2000. Jyväskylä. PS-kustannus.
- Karhu, A. (2018). Väitöskirja: "Check in, check out! Käyttäytymisen tehostettua tukea"
- Kerola, K., Sipilä, A.-K. (2017) Haastava käyttäytyminen – muutoksen mahdollisuuksia. Valteri-koulu. Oulu
- Mahkonen, S. (2017) Konfliktit kouluissa. Helsinki. Edita.
- O'Regan: Haastava käytös. 2012. Opika.
- Kiiski, Närhi & Peitso: Työrauha kaikille. 2012. Kummi 9. NMI.

Linkkejä luettavaksi

- Kun perusopetuksen oppilaat oireilevat psyykkisesti
<https://www.emmaelias.fi/wp-content/uploads/2017/03/vaitos.pdf>
 - Vittu sää oot lehmä – koulun keinot koetuksella
<http://www.hus.fi/ammattilaiselle/koulutus/koulutusmateriaalit/Hyvinkn%20sairaalan%20lastenpsykiatrian%20yksikn%20alueell/Anu%20Kokkonen%20esitys2.pdf>
 - Haastavat tilanteet – opas vanhemmille
http://www.sosiaalikallega.fi/hankkeet/tukeva/kolpeneen-pilotti/HAASTAVAT%20TILANTEET-OPAS%20%20VANHEMILLE_oikoluettu_MM.pdf
 - Tampere- Nepsy <https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/lapsiperheiden-palvelut/lasten-terapiapalvelut/neptunus/oppaat-ja-kuvat.html>
 - Tunnetaitoja ja materiaaleja: <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/materiaalit>
 - AVEKKI : <http://avekki.savonia.fi/>
 - MAPA: <http://suomenmapakeskus.fi/>
 - FRIENDS: <http://www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/friends>
 - ART: <http://www.suomenart.com/>
-

Valteri verkossa

Valterin nettisivut: www.valteri.fi

Valterin julkaisut löydät Valteri-Puodista: <http://www.valteri.fi/puoti/>

Tule Valterin tykkääjäksi Facebookissa:

<https://www.facebook.com/valteri.fi/>

Valteri järjestää ilmaisia pedagogisia nettikahviloita kerran kuussa tiistaisin klo 15.00 alkaen (Tallenne ja materiaali jälkikäteenkin katsottavissa)

<https://www.valteri.fi/nettikahvila/>

Tilaa Valterin uutiskirje

<https://www.valteri.fi/tilaa-uutiskirje/>

Kiitos!

Sari Granroth-Nalkki
Ohjaava opettaja
Sari.granroth-nalkki@valteri.fi
p. 029 5332890

Tule kahville!
<https://www.valteri.fi/nettikahvila/>

